

Aan de gemeenteraad

Datum : 24 februari 2026
Zaaknummer : 4867859
Contactpersoon : Wemke Flim
Telefoonnummer : 06-5019 4059

Onderwerp: Resultaten verbetering inkomensregelingen

Geachte voorzitter en leden,

Inleiding

Deze collegeperiode hebben wij geïnvesteerd in het toegankelijker maken van onze gemeentelijke inkomensregelingen en het verbeteren van het bereik daarvan. Met deze brief willen wij uw raad informeren over de resultaten die we bereikt hebben. We constateren een flinke vooruitgang, al zien we ook dat de opgave om bestaanszekerheid voor alle Arnhemmers te waarborgen een lange adem vraagt. We zien schrijnende situaties in de stad omdat het Rijk nalaat om bestaanszekerheid te garanderen. Binnen de beperkte wettelijke regelruimte die het Rijk gemeenten biedt, doen we er veel aan om de schade te beperken.

Nog steeds zijn er echter inwoners die de gemeente niet kunnen vinden of die bang zijn om fouten te maken en daarom afzien van een aanvraag. De operatie 'verbetering inkomensregelingen' beschouwen we daarom ook niet als afgerond. Want bestaanszekerheid is een grondrecht en bestaansonzekerheid heeft een enorme impact op de waardigheid en gezondheid van onze stad en inwoners. We sluiten deze brief dan ook af met een aantal aanbevelingen.

De start: een gedegen onderzoek

In 2022 hebben wij de opdracht gegeven om een onderzoek te doen naar het bereik en de toegankelijkheid van de gemeentelijke inkomensregelingen voor Arnhemmers met een laag inkomen. Het volledige onderzoeksrapport vindt u [hier](#). De belangrijkste conclusie was: de Arnhemse regelingen zijn noodzakelijk om rond te komen. En we zagen ook dat een deel van de Arnhemmers die toegang tot de regelingen nodig had niet door ons bereikt werd. In het rapport zijn een aantal belangrijke aanbevelingen opgenomen hoe we de toegang tot regelingen konden verbeteren. De belangrijkste daarvan waren:

- Breng het aantal regelingen terug
- Vereenvoudig en harmoniseer de voorwaarden van regelingen
- Maak tijd voor maatwerk door de uitvoeringslast voor consulenten terug te dringen
- Werk vanuit vertrouwen

Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 2

We hebben op deze punten slagen gemaakt. Door regelingen aan te pakken, maar ook door sociaal beleid te voeren¹. Hoewel we streefden naar meer eenvoud, zien we ook dat specifieke problemen er soms toe leiden dat er ook weer nieuwe regelingen ontstaan. Zo is er de afgelopen jaren binnen de bijzondere bijstand een vergoeding bijgekomen voor de kosten van kraamzorg. We komen later in deze brief kort terug op de effectiviteit van dit soort specifieke regelingen. Eerst gunnen we u een blik op ons vernieuwde stelsel.

Resultaten verbetering inkomensregelingen

Hierboven staan in de kolommen de vier robuuste en toegankelijke regelingen waar het Arnhemse armoedebeleid na de vereenvoudiging met name op stoelt². In 2021 waren dit nog zes regelingen. In de kolommen staan ook de geldende inkomenspercentages voor de regelingen.

¹ Zie bijvoorbeeld [deze raadsbrief](#) over een sociale uitvoering van ons invorderingsbeleid.

² Dit betreffen de regelingen die het hart vormen van de inkomensondersteuning, omdat zij de grootste groepen ondersteunen en breed toegankelijk zijn. Daarnaast bestaan bijvoorbeeld nog de inkomens toeslag voor studenten met een ziekte of beperking en is de Gelrepas gekoppeld aan de Arnhemse regeling voor gratis busvervoer, waar 7100 pashouders gebruik van maken.

Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 3

We werken binnen elke regeling zo veel mogelijk met het automatisch verlengen over de jaren heen. We doen dat daarnaast ook tussen de regelingen:

Zo verlengen we nu bij inwoners die kwijtschelding van gemeentelijke belastingen krijgen automatisch de Gelrepas. En kunnen we bij inwoners die de Individuele Inkomens toeslag (IIT) hebben ook automatisch de Gelrepas verlengen of de zorgkostenregeling. Het brengt inwoners een betrouwbaarder inkomenspatroon en minder financiële stress. Met onze aanpak nam het gebruik van onze regelingen toe. En nam de administratieve last voor inwoners af. Hieronder volgt een toelichting per regeling.

Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 4

Individuele inkomens toeslag (IIT)

We hebben onze dienstverlening proactiever gemaakt. Deze collegeperiode hebben we ongeveer 1.000 inwoners met langdurige bijstand gewezen op hun recht op IIT, dat zij niet verzilverd hadden. Deze groep ontving een brief met een QR-code naar een verkort aanvraagformulier (*afbeelding 1*) waarmee zij hun aanvraag konden indienen door één vinkje te zetten.

Het bereik van de IIT steeg hierdoor met 20%. We bereikten 900 huishoudens extra (*afbeelding 2*). In 2025 kregen 5.300 huishoudens een IIT-betaling.

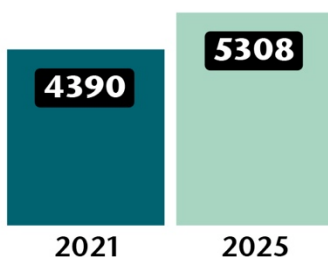
Ongeveer 3.000 huishoudens krijgen de IIT nu jaarlijks via een automatische verlenging. Zij hoeven niet meer zelf een aanvraag in te dienen. Voorheen moesten zij hier wel elk jaar zelf aan denken waardoor inwoners hun recht niet of te laat verzilverden. We doen dit nu standaard voor de inwoners van wie we voldoende gegevens hebben in de bijstandsadministratie. Dat is ongeveer 57% van de totale groep die een IIT ontvangt (*afbeelding 3*).

De overige inwoners hebben een inkomen uit werk of bijvoorbeeld een UWV-uitkering waardoor zij nog wel zelf jaarlijks een aanvraag moeten indienen of gegevens moeten aanleveren. We blijven naar mogelijkheden zoeken om deze groep nog beter te helpen. Bijvoorbeeld met een proactieve benadering.

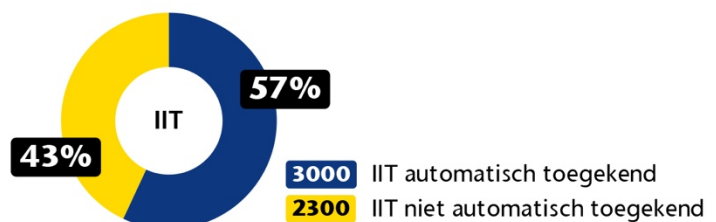
Afbeelding 1

Toename huishoudens met IIT

Afbeelding 2: toename bereik.

Automatisch toegekende IIT 2025

Afbeelding 3: toekenning met en zonder administratieve last voor inwoners

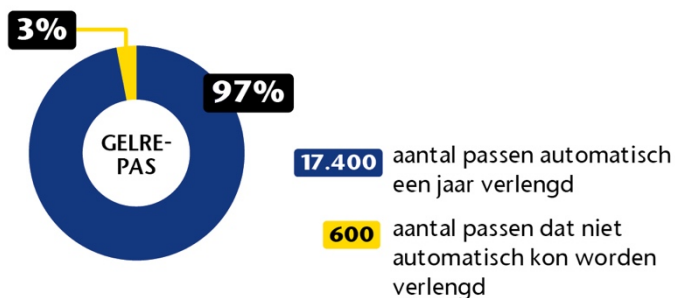
Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 5

Gelrepas

De Gelrepas is de meest bekende inkomensregeling van Arnhem. Er zijn ongeveer 23.000 pashouders: 18.000 volwassenen en 5.000 kinderen. Het gaat om ongeveer 80-85% van de Arnhemse doelgroep met een laag inkomen.

Voor 14.000 volwassen pashouders en hun kinderen kunnen we de passen automatisch verlengen op basis van inkomensinformatie die bekend is bij de gemeente. Voor de overige 4.000 volwassen pashouders (en hun kinderen) voeren consulenten een handmatige controle uit in de polis-administratie van het UWV (de Participatiewet staat dat toe) waarna de pas alsnog verlengd kan worden. Ook deze inwoners hoeven zelf niets te doen. Slechts 600 inwoners moeten elk jaar een nieuwe aanvraag doen omdat we hun inkomen niet konden vaststellen met beschikbare bronnen. 97% van de volwassen pashouders krijgt de pas dus nu automatisch verlengd.

Automatisch verlengde Gelrepassen in 2025

Afbeelding 4: automatische verlengingen Gelrepas

Dat komt omdat we nu optimaal gebruik maken van gegevens die de gemeente van deze inwoners heeft. De huishoudens die we wel nog benaderen voor aanvullende gegevens zijn net als bij de IIT-inwoners van wie we het inkomen niet kunnen vaststellen met beschikbare bronnen.

Zorgkostenregeling

De nieuwe zorgkostenregeling is per 1 januari 2026 ingegaan. Daarom kunnen we nog niet zo veel informatie over het bereik van de regeling delen. Maar we hebben ook hier in het ontwerp gekozen voor het maximaal benutten van bekende gegevens zodat de administratieve lasten en drempels voor inwoners zo laag mogelijk zijn. Inwoners met een laag inkomen die voorheen maandelijks een bijdrage voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) betalen, krijgen deze kosten nu automatisch kwijtgescholden. Zij hoeven daar niets voor te doen. De rekening die normaal door het CAK werd geïnd voor hun Wmo-voorziening gaat niet meer naar de inwoner, maar naar de gemeente. Er is voor deze inwoners geen enkele administratieve belasting en 100% van de doelgroep wordt bereikt.

Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 6

Daarnaast krijgen inwoners met hoge zorgkosten die de regeling één keer hebben aangevraagd elk volgend jaar een vast bedrag uitgekeerd. De regeling wordt voortgezet zo lang de situatie van de inwoner niet wijzigt. Dit sluit aan bij ons uitgangspunt 'werken vanuit vertrouwen'. De inkomenspositie kunnen we voor vrijwel de hele doelgroep beoordelen met informatie die al aanwezig is via gemeentelijke administraties. Inwoners hebben ook de keus om geen meerjarige aanvraag te doen. Daarmee hebben zij ook toegang tot dezelfde regeling, maar houden ze zelf maximale regie over de gegevens die ze met de gemeente willen delen. Zij onderbouwen jaarlijks een aanvraag met bewijsstukken uit hun eigen administratie. Ongeveer 9% van de inwoners kiest hiervoor. De grootste groep inwoners van 91% heeft de voorkeur aangegeven om ontzorgd te worden met automatisch verlengen. Daarbinnen zal dan nog een kleine groep administratieve last ervaren omdat de gemeente geen inkomensgegevens van deze inwoners heeft.

Met deze drie robuuste regelingen is het volgende bereikt:

- Een groter bereik onder de totale doelgroep
- Inwoners hebben minimale administratieve last, door regelingen zo veel mogelijk automatisch te verlengen als dat recht blijkt uit onze gemeentelijke administraties
- Per saldo gaat een groter aandeel van onze publieke middelen naar Arnhemmers, de uitvoeringslasten stegen veel minder dan de kosten van het vergrote bereik.

De bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand is bewust een regeling gebleven die gebaseerd is op 'besteedbaar inkomen'. We zien de regeling als het ultieme vangnet, wat betekent dat ook inwoners met een hoger inkomen én hoge vaste lasten er aanspraak op moeten kunnen maken. Dit betekent wel dat de regeling bewerkelijk blijft in de uitvoering. Daarom hebben we richtlijnen binnen de bijzondere bijstand verder zover mogelijk geharmoniseerd, zodat deze beter uitlegbaar zijn geworden.

Arnhem experimenteert met proactieve dienstverlening

Bovenstaande verbeteringen betekenen een betere dienstverlening voor inwoners in bestaansonzekerheid die al bekend zijn bij de gemeente met één of meerdere regelingen. Zij krijgen meer administratieve rust en hoeven zelf minder alert te zijn op het aanvragen van regelingen. Dat vermindert financiële stress. Voor met name werkenden die nu de gemeente niet vindt zullen we een andere aanpak moeten ontwikkelen.

We hebben daarom deze collegeperiode een pioniersrol op ons genomen om samen met het Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN) een technische oplossing uit te denken voor een snelle inkomenscheck voor werkenden. Ons streven was om met één snelle check in één persoonlijk gesprek van 30 minuten te kunnen ondersteunen bij het aanvragen van alle regelingen. En ook onnodige aanvragen en de onzekerheid die het aanvragen kan geven voor inwoners daarmee te voorkomen. In een persoonlijk

Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 7

gesprek kan daarnaast doorgevraagd worden op financiële knelpunten en kan nog beter maatwerk worden geleverd.

We zien kansen om in de toekomst een beweging te maken naar verdere integrale dienstverlening in het sociaal domein. Bijvoorbeeld doordat contacten van wijkcoaches of energiecoaches met een warme overdracht worden opgevolgd met een persoonlijk gesprek voor het aanvragen van regelingen. Dit werken we verder uit als onderdeel van de transformatie sociaal domein.

Wat is het plan voor inwoners die we nu nog helemaal niet bereiken?
Snelle plaatsafhankelijke inkomens-checks

- Maak een afspraak in de wijk of bij je thuis
- Neem alleen je ID mee
- Voer één gesprek met een consulent van de gemeente
- Je wordt gelijk geholpen met het aanvragen van meerdere regelingen
- Geen bewijsstukken nodig, geen Digi-D nodig
- Snelle afhandeling

Gecertificeerd inkomensoverzicht kan (toekomstwens) ook toegang bieden tot diensten van netwerkpartners

Arnhem
gemeente

Afbeelding 5: sheet uit presentatie op congres Binnenlands Bestuur november 2024

Inmiddels hebben we de eerste fase van technische ontwikkeling afgesloten en voerden we in februari 2026 een praktijkexperiment uit op de werkvloer van het Sociaal Werkbedrijf van Scalabor. Met deze werkwijze heeft de gemeente Arnhem landelijk een primeur. Zowel andere gemeenten als het Ministerie van SZW volgen de ontwikkelingen dan ook met interesse.

Hoe verder?

De laatste maanden van deze collegeperiode zetten we in op borging van de veranderingen die zijn ingezet en het evalueren van het praktijkexperiment met de snelle inkomens-check op de werkvloer bij Scalabor. Voor de verdere toekomst zien wij onder andere de volgende aandachtspunten:

- Er is vaak vraag, vanuit de stad en vanuit uw raad, om voor specifieke problemen specifieke (geld)regelingen in te richten. Uit onderzoek³ blijkt dat het verstrekken van geoordeelde middelen echter minder effectief is dan het verstrekken van vrij besteedbare bedragen. Lokaal zien we dit effect ook bij de Gelrepa. Inwoners hebben niet altijd datgene nodig waar de pas toegang toe geeft. Zo blijft geld voor inwoners op de plank liggen. Daarnaast brengen specifieke regelingen meer uitvoeringskosten met zich mee dan het verbreden van één van de

³ [Eerlijker en eenvoudiger armoedebeleid - Landelijke basis, lokaal maatwerk](#): pagina 31

Datum: 24 februari 2026
Zaaknummer: 4867859
Pagina: 8

hoofdregelingen die hierboven genoemd zijn. We vragen uw raad daarop alert te blijven en we dragen alternatieven aan bij de afhandeling van [motie 25M238](#) inzake het Maatschappelijk Meedoen Budget.

- De armoedeval komt in Arnhem vooral voor bij huishoudens met kinderen die naar een hoger inkomen gaan dan 130%. Tot die inkomensgrens is de armoedeval beperkt. Bij 130% valt de Gelrepass weg voor gezinnen, bij een gezin met meerdere kinderen gaat dat om relatief veel geld. We vinden het van belang om de komende periode te kijken naar een manier waarop binnen de vier regelingen de armoedeval voor deze huishoudens kan worden verzacht.
- Ondanks alle inspanningen bereiken we nog niet alle Arnhemmers die er recht op hebben. Het vergroten van bereik heeft nog altijd aandacht nodig, omdat de regelingen voor veel Arnhemmers nodig zijn om rond te komen. Daarnaast zijn de maatschappelijke kosten van bestaansonzekerheid ook te groot om hier niet vol op in te zetten.

De belangrijkste verdere verbetermogelijkheden zijn:

- De lijn van vergroten van het bereik door vereenvoudiging van regelingen en voorwaarden verder doorzetten. Inwoners die we eenmaal kennen ontzorgen we maximaal door ze naar de brede regelingen toe te leiden en automatisch jaarlijks te blijven ondersteunen;
- De mogelijkheden van de nieuwe Wet proactieve dienstverlening (verwachte ingangsdatum oktober 2026) nog beter benutten. We maken tijd om de doelgroepen die we nog niet kennen te bereiken en toegang te geven;
- Doorontwikkeling van de snelle inkomens-check. De verdere uitwerking hiervan vraagt meerjarige inzet en is onderdeel van de transformatie sociaal domein.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch

Bijlage: infographic